

Maarten van Andel: Doemdenkerij over ons klimaat is geen wetenschap maar religie

Door [Maarten van Andel](#) - 19 december 2024

Geplaatst in [Klimaat](#) - [Milieu](#)

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) berichtte onlangs dat er door klimaatopwarming meer warmtedoden zullen vallen. Dat lijkt me geen nieuws. Natuurlijk komen er meer warmtedoden als het klimaat opwarmt! Ik vraag me alleen af waarom het RIVM er niet bij zegt dat er heel veel minder koudedoden vallen.

De mens is van nature een tropendier, en kan zonder kleding en verwarming niet overleven buiten de tropen. We hebben ons met technologie en fossiele brandstoffen in gematigde streken en zelfs poolstreken kunnen vestigen. Toch sterven jaarlijks wereldwijd nog altijd 4,6 miljoen mensen door kou, bijna tien maal zoveel als door warmte. In de EU is die verhouding tussen koude- en warmtedoden vergelijkbaar.

Het toonaangevende medische tijdschrift *The Lancet* heeft onderzocht dat het aantal doden door niet-optimale temperaturen wereldwijd is afgenomen door klimaatopwarming. We zijn en blijven van nature immers een tropendier. Daarmee wil ik het toenemende aantal warmtedoden geenszins bagatelliseren. Het 'nieuws' van het RIVM over meer warmtedoden is echter een zorgelijk voorbeeld van eenzijdige alarmistische berichtgeving over klimaatopwarming. Het roept een misleidend beeld van de werkelijkheid op, en dat is niet de taak van een op wetenschap gebaseerd rijksinstituut.

Maarten van Andel: Doemdenkerij over ons klimaat is geen wetenschap maar religie

Kou is dodelijker dan warmte

Eenzijdige alarmistische berichtgeving is al erg genoeg van politici en journalisten, maar nog veel erger van het gerenommeerde en invloedrijke RIVM. Bij het bericht over het toenemende aantal warmtedoden rees bij mij onmiddellijk de uiterst voor de hand liggende vraag over een afnemend aantal koudedoden. Die vraag heb ik echter niemand in het openbaar horen stellen, laat staan beantwoorden. Het kostte mij minder dan een kwartier om vanuit diverse internationale bronnen het hele verhaal over warmte- en koudedoden te achterhalen. Het aantal koudedoden is in de EU en wereldwijd bijna tien maal zo groot als het aantal warmtedoden. Logischerwijs daalt het aantal koudedoden door klimaatopwarming sneller dan dat het aantal warmtedoden stijgt.

Politici, journalisten en wetenschappers verzaken met eenzijdige alarmistische berichtgeving hun verantwoordelijke taak, met als gevolg toenemend onbehagen en groeiende angst bij miljoenen mensen. Laten we ons ontworstelen aan die collectieve angstcultivatatie en aan het apocalyptische crisisdenken dat eruit voortkomt. Laten we anderen en onszelf helpen met aanpassingen tegen een veranderend klimaat. Laten we vooral onze tijd niet verdoen met zinloze rechtszaken, zoals die van Urgenda tegen de Nederlandse Staat, Milieudefensie tegen Shell, en het Oceanische eilandstaatje Vanuatu met honderd kleinere landen tegen de honderd grotere landen in de wereld.

Het apocalyptische crisisdenken dat politici, journalisten en wetenschappers ons proberen aan te jagen is een uitwas van 'chronocentrisme'. Dat is het fenomeen dat elke generatie de neiging heeft om de gebeurtenissen en problemen van de eigen tijd als iets uitzonderlijks te beschouwen. We zouden meer crises beleven dan ooit, het weer is extremer dan ooit, innovatie ging nog nooit zo snel, de oorlogsdreiging is groter dan ooit, we zijn nog nooit zo gelukkig geweest, we leven extreem ongezond, we zijn rijker dan ooit, klimaatverandering bedreigt ons bestaan... Het is ondenkbaar dat al deze superlatieven heel toevallig tijdens ons leven zouden plaatsvinden. De historie leert dat dat niet zo is. Het feit dat u en ik ze voor het eerst meemaken, maakt ze allerminst bijzonder of extreem in de wereldgeschiedenis.

De lijst van voorspellingen door de eeuwen heen over de ondergang van de wereld is lang. We weten vanzelfsprekend dat geen enkele daarvan is uitgekomen. De klimaatrampspoed die Al Gore, Greta Thunberg, António Guterres en Extinction Rebellion prediken zal ook niet uitkomen. Dat begint al met de simpele constatering dat er niet meer maar steeds minder weergelateerde doden vallen. Sterker nog, het aantal weergelateerde doden is in de afgelopen honderd jaar met 98 procent gedaald, in weerwil van een verviervoudigde wereldbevolking. Industrieën en auto's zijn veel schoner dan voorheen. Huizen worden steeds beter geïsoleerd. We weten steeds meer van waterhuishouding en dijkbouw. We kunnen orkanen, stortregens, hitte- en koudegolven steeds beter voorspellen.

De natuur is sterker dan wij kunnen doorgronden

Onze tijd is niet belangrijker dan andere tijden. Dat ontslaat ons zeker niet van de

Maarten van Andel: Doemdenkerij over ons klimaat is geen wetenschap maar religie

verantwoordelijkheid om te minderen met vervuiling, fossiele brandstoffen en CO₂-uitstoot. Wij kunnen in onze tijd wel degelijk goede dingen doen voor de natuur en de mensen die na ons komen. Dat is nooit anders geweest. Het helpt daarbij om de gedachte uit te bannen dat wijzelf en onze tijd uitzonderlijker zouden zijn dan alles en iedereen voor en na ons. Ik ervaar chronocentrisme als een ijdel en verlamvend fenomeen, met name de angstcultivatie en doemdenkerij daarin.

De natuur waar wij mensen deel van zijn is veel sterker dan wij kunnen doorgronden. De aarde met alles erop en eraan is veel te veerkrachtig om ten onder gaan aan één of twee graden opwarming, ongeacht onze invloed daarop in verleden, heden en toekomst. Ik laat me daar geen angst en ook geen schuldgevoel over aanpraten. Onze ouders en wijzelf hebben in de afgelopen honderd jaar, met het ontwikkelen van onze welvaart en het verbruiken van fossiele brandstoffen daartoe, niet de natuur en het klimaat willen schaden. Het is wel zaak om in het nieuwe jaar verdere schade tegen te gaan, bijvoorbeeld door windmolenbouw, biomassaverbranding en elektrisch rijden af te bouwen.

Grote complexiteit

Apocalyptische voorspellingen zijn onveranderlijk gebaseerd op een religie of overtuiging. Dat geldt evenzeer voor de huidige. Er is veel wetenschap over weer, klimaat en CO₂, maar de complexiteit daarvan is veel te groot om betrouwbaar te bepalen waar dat over vijftig of honderd jaar toe zal leiden. Dat maakt het voorspellen van klimaatrampen tot een overtuiging, en niet tot een wetenschappelijk gegeven. Daar kunnen invloedrijke maar wetenschappelijk weinig onderlegde onheilsprofeten zoals Al Gore, Greta Thunberg, António Guterres en Extinction Rebellion niks aan veranderen.

*Maarten van Andel is chemicus en publiceerde in 2023 [Kies Wijzer Klimaat](#). **Praktische gids voor consument en kiezer**. Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).*

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!